

Tutkimustiedote haastattelututkimukseen ja näytteenottoon kutsutulle toisen asteen opiskelijalle

Nuorten ravitsemustutkimus

Nuorten ravitsemustutkimuksen tavoitteena on saada tietoa nuorten syömisestä terveyden edistämisen sekä kansallisen ja kunnallisen päätöksenteon tueksi. Tutkimuksen toteuttaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), osana lakisääteistä tehtäväänsä, väestön terveyden ja hyvinvoinnin seuranta ja tutkimusta. Tutkimuksella on Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueellisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan puoltava lausunto (HUS 2404/2024) ja tutkimukseen osallistuvilta kunnilta on saatu tutkimusluvat. Tämä tiedote kuvaa tutkimuksen tarkoitusta ja tutkimukseen osallistumista. Suosittelemme, että keskustelet tutkimukseen osallistumisesta huoltajasi kanssa.

Tutkimuksen toteutus

Tutkimukseen kutsutaan mukaan yhteensä 3000 peruskoulun seitsemännen ja yhdeksännen luokan sekä toisen asteen toisen vuosikurssin opiskelijaa 17 eri kunnasta. Tutkimus toteutetaan lukuvuoden 2024–2025 aikana.

Kutsumme sinut osallistumaan kaksi kertaa noin 30–45 minuuttia kestävään haastatteluun, joissa kysytään syömiseen liittyviä asioita. Sinua tai ruokatottumuksiasi ei arvostella millään lailla. Haastattelut toteutetaan koulussa oppituntien aikana. Ensimmäinen haastattelu toteutetaan kasvokkain ja toinen puhelimitse. Ensimmäisen haastattelun yhteydessä mittaamme pituutesi ja painosi sekä kehonkoostumuksesi vaa’alla. Mittauksia varten ei tarvitse riisua muuta kuin ulkovaatteet ja sukat. Voit osallistua haastatteluihin, vaikka et haluaisi osallistua mittauksiin. Toisen haastattelun lopuksi pyydämme sinua täyttämään kyselylomakkeen, jonka täyttämiseen menee noin 10 minuuttia.

Ensimmäisen haastattelun ajankohta lähetetään tekstiviestitse suostumuksen antamisen jälkeen. Puhelimitse tapahtuvan haastattelun ajankohta sovitaan ensimmäisen haastattelun yhteydessä.

Toivomme, että sinulta voidaan ottaa verinäyte. Verinäytteen ottaa terveydenhuollon ammattilainen koulun tiloissa. Verinäytteistä saadaan äärimmäisen arvokasta tietoa ravitsemustilasta ja aineenvaihdunnasta. Tällaista tietoa ei saada muilla menetelmillä. Verinäyte otetaan aamupäivän aikana ennen klo 11. Jos mahdollista, sinun tulisi olla syömättä ennen näytteenottoa. Vettä voi juoda. Mikäli on välttämätöntä, voit syödä pienen aamupalan ennen näytteenottoon menemistä (yhden voileivän tai hedelmän tai jogurttia tai pienen annoksen puuroa tai muroja). Edellisenä päivänä ennen verinäytteen ottoa voit syödä ja juoda tavalliseen tapaan. Näytteenoton jälkeen tarjoamme sinulle mehua ja välipalakeksin.

Näytteenottoaika varataan ensimmäisen haastattelun yhteydessä. Verinäyte otetaan kyynärtaipeesta, ja voit halutessasi pyytää, että näyte otetaan puudutelaastaria käyttäen. Puudutelaastari laitetaan näytteenottokohtaan noin puoli tuntia ennen näytteenottoa. Puudutelaastarin ja ohjeet laastarin käyttöön saa halutessaan ensimmäisen ruoankäyttöhaastattelun yhteydessä. Voit osallistua tutkimuksen haastattelu- ja kyselyosioon, vaikka et haluaisi osallistua verinäytteenottoon. Suostumuslomakkeella voit valita mihin tutkimuksen osioihin haluat osallistua.

Huoltajasi saa erillisen tiedotteen tutkimuksesta. Huoltajaa pyydetään täyttämään huoltajan suostumus- ja taustakyselylomake.

Tutkimukseen osallistuminen

Voit antaa suostumuksesi tutkimukseen osallistumisesta kutsukortissa olevien henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan avulla osoitteessa thl.fi/nuortenravitsemus/osallistu. Huoltajasi pääsee täyttämään oman taustatietolomakkeen hänen omasta kutsukortistansa löytyvillä tunnuksilla. Suostumuslomakkeeseen vastaaminen vie muutaman minuutin. Suostumus- ja kyselylomakkeet ovat saatavilla suomen, ruotsin ja englannin kielellä sekä pyydettyäessä paperisena sähköpostitse osoitteesta nuortenravitsemus@thl.fi

Antamalla suostumuksesi suostut siihen, että henkilötietojasi käsitellään tietosuojailmoituksen mukaisesti ja tutkimuksesta saadut tiedot voidaan yhdistää terveyttä ja hyvinvointia koskeviin rekisteritietoihin. Lisäksi tutkimuksesta saadut tiedot ja rekisteritiedot voidaan yhdistää huoltajasi antamiin taustalomakkeen tietoihin ja rekisteritietoihin.

Osallistumisen vapaaehtoisuus, keskeyttäminen ja suostumuksen peruuttaminen

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voit kieltäytyä tutkimuksesta, keskeyttää osallistumisesi tai peruuttaa jo antamasi suostumuksen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana ja sen jälkeen. Jos haluat keskeyttää tutkimukseen osallistumisen tai peruuttaa suostumuksesi, ota yhteyttä tutkimushenkilökuntaan (yhteystiedot asiakirjan lopussa) tai THL:n kirjaamoon (kirjaamo@thl.fi). Jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen, ennen keskeytystä kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin käyttää tutkimuksessa. Jos peruutat suostumuksesi, sinusta peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ei enää käytetä tutkimustarkoituksessa, vaan ne hävitetään. Jo analysoidusta tai julkaistuista tutkimustuloksista niitä ei kuitenkaan voida jälkikäteen poistaa. Tutkimuksesta kieltäytyminen, osallistumisen keskeyttäminen tai suostumuksen peruuttaminen eivät vaikuta kohteluusi tai asemaasi nyt tai tulevaisuudessa.

Mitä hyötyä ja haittaa osallistumisesta on sinulle?

- Tutkimuksen jälkeen saat halutessasi kiitokseksi elokuvalipun. Mikäli osallistut myös verinäytteenottoon, saat yhteensä kaksi elokuvalippua. Voit käyttää elokuvaliput haluamaasi elokuvaan ikärajojen puitteissa.
- Saat halutessasi tietää mittaustuloksesi pituudesta ja painosta.
- Saat tutkimuksen jälkeen henkilökohtaisen kirjallisen palautteen D-vitamiinitasostasi ja lipideistäsi (kokonaiskolesteroli, LDL, HDL ja triglyseridit). Lisäksi saat tiedon rauta-arvostasi, jos se poikkeaa tavanomaisesta. Tarvittaessa ohjaamme sinut jatkotutkimuksiin terveydenhuollon piiriin.
- Saat tutkimuksen jälkeen infolehtisen nuorten terveyttä edistävästä syömisestä.
- Tutkimukseen osallistumisen haittapuolena on tutkimukseen kuluva aika.
- Verinäytteenotto saattaa tuntua hieman epämurkavalta. Verinäytteenotto kyynärtaipeen laskimoista on kuitenkin rutiinitoimenpide ja näytteenottajat ovat terveydenhuollon ammattilaisia. Yleensä näytteenotto sujuu hyvin, mutta joskus verinäytteen saaminen voi olla hankalaa. Näytettä ei oteta, jos näytteenotto tuntuu sinusta kovin epämurkavalta tai se ei suju ongelmitta.

Tutkimuksen toteuttaja ja rahoitus

Tutkimuksen toteuttaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Tutkimuksen rahoittajia ovat THL, EU ja maa- ja metsätalousministeriö.

Tutkittavien vakuutusturva ja korvaukset

Tutkimukseen osallistuminen on sinulle ilmaista.

Verottajan ohjeistuksen mukaisesti THL ilmoittaa kiitokseksi saatavan elokuvalipun arvon tulorekisteriin, minkä vuoksi se näkyy esitetyssä veroilmoituksessasi. Huomioithan, että jos kuulut ennakoperintärekisteriin eli olet yrittäjä, sinun tulee ilmoittaa elokuvalipun arvo itse verottajalle.

THL on vakuuttanut tutkimukseen osallistujat potilasvakuutuslain mukaisesti Pohjola Vakuutuksessa. Potilasvakuutus korvaa potilasvakuutuslain mukaisesti terveyden- ja sairaanhoidon yhteydessä aiheutuneita henkilövahinkoja laissa tarkemmin säädellyin edellytyksin. Potilasvahinkojen korvauskäsittelystä huolehtii Potilasvakuutuskeskus.

Tutkimustietojen käsittely ja luottamuksellisuus

Kaikki tietojasi käsittelevät tahot ja henkilöt ovat salassapitovelvollisia. Kaikki kerätyt tiedot käsitellään luottamuksellisesti ja tietosuojalakia noudattaen. Aineisto tallennetaan tietokantaan, jonka käyttöön vain tutkimusryhmällä on oikeudet.

THL voi yhdistää haastattelu- ja kyselytietoihin rekisteritietoja eri viranomaisten ja terveydenhuollon yksiköiden ylläpitämistä rekistereistä. Rekisteritietoja käytetään vain tutkimus- ja tilastointitarkoituksiin. Henkilötietoja käytetään rekisteritietojen sekä haastattelu- ja kyselyvastausten yhdistämiseen. Yhdistämisen jälkeen suorat henkilötunnist tiedot poistetaan tutkimusaineistosta. Tutkimuksen rekisteriseurantavaihe kestää 70 vuotta. Tutkimuksessa yksittäisen tutkimushenkilön nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot korvataan yksilöllisellä tunnistekoodilla. Sinun ja huoltajasi tiedot säilytetään tutkimusaineistossa koodattuna ja teihin viitataan niissä vain tunnistekoodilla. Tutkijoiden käytössä olevasta tutkimusaineistosta ja tutkimustuloksista ei voi suoraan tunnistaa yksittäisiä tutkittavia.

THL tekee yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten yhteistyökumppanien kanssa EU/ETA-maiden alueella ja tietojasi voidaan siirtää vain siten, ettei henkilöllisyytesi ole niistä suoraan tunnistettavissa. Lisätietoja henkilötietojesi käsittelystä ja oikeuksistasi saat tutkimuksen tietosuojailmoituksesta (thl.fi/nuortenravitsemus/tietosuoja).

Lisätietoa

Jos sinulla tai huoltajallasi on kysyttävää tai haluatte lisätietoja, vastaamme mielellämme. Tutkimusryhmämme tavoittaa sähköpostitse osoitteesta nuortenravitsemus@thl.fi tai puhelimitse numerosta 029 524 7253 arkisin klo 9–14.

Yhteistyöstä kiittäen,

Suvi Virtanen

Nuorten ravitsemustutkimuksen
vastuullinen johtaja, THL

Sari Niinistö

Nuorten ravitsemustutkimuksen
vastaava tutkija, THL

